

Zomer/herfst 2022

HET STEENUILTJE

SEIZOENSBLOED IVN MUNSTERGELEENSITTARD

*Graaf Huyn College
in de Heemtuin*

BELEEF DE NATUUR!

Bij de omslagfoto

Projectdagen BK-brugklassen Graaf Huyn College

'Zoals jullie misschien weten, organiseren we voor de BK-brugklassen van het Graaf Huyn College in de proefwerkweek een alternatief educatief programma. Dat hebben we vorige week vorm gegeven in drie projectdagen rondom de thema's natuur, gezonde voeding en bewegen. Op de eerste dag zijn de leerlingen met de fiets naar de Heemtuin in Munstergeleen gefietst. Elk uur kwam er een nieuwe groep van 17 leerlingen. Na een mooie wandeling door de natuur onder begeleiding van een gids stond er een aantal activiteiten in de Heemtuin op het programma. Een imker heeft de leerlingen verteld over de boeiende bijenhuishouding in kasten. De kinderen zijn op ontdekkingstocht gegaan naar allerlei kruiden en vruchten. Met zoekkaarten hebben ze planten leren determineren in de mooie weelderige tuin van de Heemtuin. En het grootste succes was het vijveronderzoek. Met schepnetjes mochten onze leerlingen alles wat leeft in een vijver proberen naar boven te halen om de vangst vervolgens te identificeren aan de hand van voorbeeldkaarten. Het was echt een hele mooie en leerzame dag voor onze leerlingen. Met dank aan de mensen van IVN die in samenwerking met een gids van Plök gezorgd hebben voor dit mooie programma.'

Han Salden, teamleider

Even voorstellen

Na jaren van trouwe dienst heeft Ben Bongers besloten dat het mooi is geweest. Ben stopt met het samenstellen van het Steenuiltje en draagt de fakkel over aan mij. Wie ben jij dan wel, hoor ik u zeggen. Even voorstellen: mijn naam is Paul van Hulsen, in april van dit jaar heb ik mijn diploma als natuurgids mogen ontvangen. Tijdens deze opleiding heb ik stage gelopen bij Ben voor het Steenuiltje. Dat dit mijn stage werd is niet zo gek, aangezien ik afgestudeerd journalist ben. Met het verstrijken van de jaren ben ik daarnaast meer oog gaan krijgen voor de natuur. Ook ik vind dat we er zorgvuldig mee om moeten gaan, want de natuur is in al zijn diversiteit eigenlijk het mooiste wat er op aarde te vinden is. Voor wat betreft dit gecombineerde zomer/herfst-nummer van het Steenuiltje; ik hoop dat de inhoud u aanspreekt. Alvast een mooie nazomer en herfst gewenst!

Paul van Hulsen

Natuurgidsenopleiding

Op 4 september 2023 start er weer een nieuwe natuurgidsenopleiding voor de regio Maas & Mergelland. Voorafgaand is er op maandag 13 maart 2023 een informatieavond in de Natuur tuinen Jekerdal aan de Drabbelstraat 7, Maastricht.

Startdatum

De opleiding start op 4 september 2023 en leidt mensen op die aan de slag willen met publiekgerichte activiteiten bij een natuur- en milieuorganisatie en loopt door tot mei 2025.

De opleiding bestaat uit zo'n 50 bijeenkomsten waarvan de helft buiten wordt gegeven. Onderwerpen zijn o.a. planten en bodem, dieren, ecologie, landschap, waarbij duurzaamheid in ieder blok geïntegreerd wordt. Gevarieerde werkvormen komen aan bod en stimuleren het vergaren van onder meer kennis. Verder worden gidsvaardigheden aangeleerd, zodat cursisten activiteiten voor jong en oud kunnen organiseren en uitvoeren.

Locatie en tijdstip

De binnenlessen worden gegeven in de Natuurtuinen Jekerdal aan de Drabbelstraat 7 te Maastricht. De buitenlessen en excursies vinden op diverse plekken in Zuid-Limburg plaats. De lestijden zijn op maandagavond van 19.30 - 22.00 uur en op zaterdagochtend tussen 09.30 en 13.00 uur. Per maand zijn er 2 tot 3 bijeenkomsten.

Kosten van de opleiding

IVN-leden betalen € 300,-, overige deelnemers € 350,- (inclusief 2 jaar IVN-lidmaatschap). Ieder ontvangt een NGO-map die ook digitaal beschikbaar is.

Informatie

Marieke Smits van IVN Maastricht, bel 06-11300259 of mail naar ivnnatuurgidsen2023@gmail.com of neem contact op met één van de IVN-afdelingen in Zuid-Limburg. Meer informatie over de inhoud van de opleiding is o.a. te vinden op de website van het IVN: www.ivn.nl/cursussen

**Luxe bakkerij
Bie Christel**

Peterstraat 29
Munstergeleen

046 4580043

In de Heemtuin eten we vaak vlaai of ander gebak van Bie Christel

HET STEENUILTJE

Voorwoord

Na 50 jaar IVN Munstergeleen wordt onze verenigingsnaam in de toekomst IVN MunsterGeleenSittard.

Doordat IVN Sittard-Geleen ca. 2 jaar geleden werd opgeheven, kreeg onze afdeling een groter werkgebied. Ben Bongers opperde het idee om onze verenigingsnaam te veranderen in IVN MunsterGeleenSittard. Tijdens de algemene ledenvergadering is dit punt aan de orde gekomen. twee Personen hadden twijfels over deze naam, maar trokken dit bezwaar na twee weken in.

Onze afdeling heet daarom nu IVN MunsterGeleenSittard en heeft een nieuw bestuur:

Voorzitter is Hub Mulders, secretaris Maarten Hinskens, 1e Penningmeester Josette Janssen-Corbeij, 2e penningmeester Fred Vroomen en de leden Leonne Könings en Ilona Schmeets.

Binnen onze afdeling hebben we verschillende actieve leden die in de volgende werkgroepen werkzaam zijn : werkende leden in het onderhoud van de heemtuin, als gastvrouw/-heer optreden in de heemtuin, vogels, wandelingen en excursies, schoolwerkgroep, monumentale bomen, ruimtelijke ordening en ontwikkeling, amfibieën, reptielen en ongewervelde dieren, wandel-/fietsnet, bijen, redactie Steenuiltje, distributie Steenuiltje, site beheer IVN MunsterGeleenSittard, vertrouwenspersoon, contactpersoon Facebook en Twitter. Een paar keer per jaar krijgen deze actieve personen een uitnodiging voor het periodiek werkoverleg in de heemtuin.

Heeft u belangstelling om ons team te versterken, neem dan gerust contact met ons op.

Hub Mulders

ivn natuur
educatie
MunsterGeleenSittard

Inhoud

- 2 Bij de omslagfoto
- 3 Voorwoord
- 4-5 Ommetje Wanenberg (1)
- 6 Sloopjesdag/Spinnen: gevaarlijk of niet?
- 7 Insectenexcursie op de Schwienswei
- 8 Middagwandeling/aangenaam ver-rast
- 9 Basisschool Munstergeleen in de Heemtuin
- 10 Werkgroepen en adressen
- 11 Geelgors/activiteiten najaar MunstergeleenSittard

Colofon

Het Steenuiltje is het seizoensblad van IVN MunstergeleenSittard en verschijnt normaal gesproken viermaal per jaar. Vanwege de naamswijziging en wijziging van de statuten heeft het bestuur ervoor gekozen om een gecombineerd zomer/herfstnummer uit te brengen.

Redactieadres: h.mulders7@kpnplanet.nl

Inzage statuten

Heeft u interesse in de nieuwe statuten van IVN MunstergeleenSittard? Deze zijn online te bekijken via <https://ap.lc/L2Mss> of te verkrijgen via ivn.munstergeleensittard@gmail.com Er ligt ook een exemplaar ter inzage in het heemtuinhuis. Op 13 oktober 2022 zullen de statuten vervolgens besproken worden op de algemene ledenvergadering.

Ommetje Wanenberg (deel 1)

In het Steenuiltje van april 2020 heb ik mijn eerste ervaringen met de opleiding Landschaps-gids Zuid-Limburg aangegeven. Deze opleiding heb ik samen met 15 anderen door Corona pas in maart 2022 afgerond. Dat gebeurde door het presenteren van een zelf gemaakt ommetje waarin alle aspecten van de opleiding in voorkomen. Ik heb hiervoor het Ommetje Wanenberg gemaakt.

Na het afronden van de opleiding heb ik dit ommetje op 24 april 2022 voor leden (en niet-leden) van IVN MunstergeleenSittard gelopen. Voor diegenen die daar niet bij waren in dit Steenuiltje een aantal interessante aspecten van dit ommetje (deel 1). In het volgende Steenuiltje het vervolg ervan (deel 2).

Dit ommetje start op de parkeerplaats Wanenberg langs de weg de Windraak.

Het ommetje is 3,5 km lang en duurt 1,5 uur. Met een bezoek aan de IVN Heemtuin, waar het ommetje langs komt, duurt het uiteraard langer. De hoogte varieert tussen de 65 en 100 meter NAP.

Wanenberg

De naam Wanenberg komt van de Germaanse Godenfamilie de Wanen. In Limburg zijn veel plaatsen genoemd naar Germaanse Goden zoals Thorn (Thor is de hoofdgod van de Wanen).

Het heuvelland van Zuid-Limburg begint hier met een hoger gelegen plateau (het plateau van Doenrade) dat hier de Wanenberg heet, 100 meter boven NAP. De Wanenberg is dus eigenlijk geen berg maar het uiteinde van een plateau met steilranden die doorsneden worden door een aantal dalen die uitkomen in het Geleenbeekdal dat 60 meter lager ligt. Op de kaart hieronder is het plateau in het bruin aangegeven en de dalen in het paars.

Ga bij de parkeerplaats linksaf (de Botkuilweg). Deze weg gaat na 50 meter met een bocht naar links.

Op de hellingen langs de Botkuilweg staan veel acacia's. Deze zijn echter minder robuust dan eiken en beuken. Veel acacia's staan daarom scheef of zijn omgevallen. De acacia is rond 1500 vanuit Amerika in Europa ingevoerd. Het is dus een exoot en ook nog een die de grond verrijkt (vlinderbloemige) terwijl

voor een gevarieerde voorjaarsvegetatie in hellingbossen armere grond beter is. Rijkere grond zorgt voor bramen en brandnetel als onderbegroeiing. De acacia is wel geliefd bij imkers want hij geeft veel honing en heeft een karakteristieke smaak. Loop door naar beneden en kom uit in een dal waarvan de weg Hoddelsley heet.

Hoddelsley

De naam van de weg door dit dal heet Hoddelsley. Ley betekent waterloop. Die is nu niet meer te zien, maar als het heel hard regent loopt het water wel over deze weg naar beneden. Hoddel kan afkomstig zijn van "Hoddele", dat in het Limburgs door elkaar schudden betekent, b.v. op een kar die over een weg gaat met veel kuilen. Mogelijk had deze weg ooit veel kuilen. Maar het kan ook afgeleid zijn het woord "Hoddelaer". Dit is een persoon die weinig resultaat heeft. Dat kan duiden op een boer of boeren die vroeger in dit dal weinig grond had(den) en/of weinig opbrengst ervan genoten. Dat sluit aan op een ander gebruik van het woord Hoddel, dat betekent dat het gewas onregelmatig is. "De rogge steet d'r wat hoddel bi-j".

Dit dal is na de laatste ijstijd ontstaan door smeltwatererosie. Het is asymmetrisch omdat de noordkant van het dal door de zon meer opgewarmd werd, waardoor meer erosie optrad en de helling steiler werd. Aan de zuidkant gebeurde dat minder, waardoor er minder erosie optrad en het vlakker bleef. Hierdoor was op de noordkant geen agrarisch gebruik mogelijk en is het hellingbos gebleven.

Fruitboomgaarden

Honderd jaar geleden werden in dit gebied heel veel fruitbomen aangeplant. Het hele dal en de andere dalen stonden vol. Dat moet tijdens de bloei echt een fantastisch gezicht zijn geweest. De reden van deze grootschalige aanplant is de sterke verstedelijking van Maastricht, Aken, Luik en de Mijnstreek in die tijd. De vraag naar fruit steeg. Bovendien werd door de aanleg van spoorwegen transport naar de grote steden in West-Nederland en export naar Engeland mogelijk.

Helaas werden de meeste fruitboomgaarden tussen 1960-1970 met subsidie gerooid omdat ze niet rendabel genoeg waren. Gelukkig begon de gemeente eind jaren negentig weer met de aanleg van nieuwe fruitboomgaarden, waaronder de pruimenboomgaard links van de weg op de helling van het kleine zijdal dat omhoog loopt richting Windraak. Rechts van de weg is een kersenboomgaard aangelegd met wel 20 verschillende soorten!

Ga na 20 meter (voor een kruisbeeld) rechtsaf het wandelpad omhoog dat na 80 meter in het bos uitkomt. In het bos het pad vervolgen, loop langs de akkerrand, daarna een klein stukje in het bos, daar links aanhouden om vervolgens op het punt uit te komen met uitzicht op Geleen.

Dit uitzicht geeft het grote verschil aan tussen de natuur en rust op het plateau en de stedelijke en industriële ontwikkeling onder in het dal.

Dat was 170 jaar geleden wel heel anders. Zie hieronder de kaart van toen en nu.

Uitzicht 1850

Uitzicht 2020

Historische ontwikkeling Sittard-Geleen

Sittard is een historische vestingstad, rond 1250 ontstaan langs de Geleenbeek. Deze beek heette vroeger "Geleen". Die naam komt van Glana dat helder betekent. Ten zuiden van Sittard ontstonden diverse dorpjes, waaronder Munstergeleen en Geleen.

Begin 1900 begon hier de steenkoolwinning vlak bij het dorp Lutterade en opende de mijn Maurits. Deze mijn trok veel mensen aan, vanuit de regio, maar ook uit het noorden van het land (waaronder Drenthe, waar de veenwinning toen niet meer nodig was). Hierdoor waren er veel nieuwe huizen nodig en er werd een nieuw centrum gebouwd midden tussen de dorpjes Geleen, Krawinkel en Lutterade, die te samen het nieuwe Geleen vormden.

In de jaren zestig sloten de mijnen. Door restproducten van de steenkool was er al een chemische industrie ontstaan, die na de sluiting uitgroeide tot een 800 hectare groot industrieterrein met de naam Chemelot. De steenkool is als grondstof vervangen door nafta en aardgas, waarmee nu plastics en kunstmest gemaakt worden.

Hoe zou het uitzicht geweest zijn als de mijn Maurits er NIET was geweest? Een lieflijk uitzicht over een

aantal dorpjes met veel groen zoals op veel plekken in Zuid-Limburg?

Loop door tot aan het bos, ga daar linksaf en loop langs de bosrand totdat je aan de rechterkant via een trap door het bos naar beneden kan. Loop door tot de verharde weg die de Wanenberg heet.

Hellingbos

Het bos waar je net doorheen gelopen bent is een typisch hellingbos. In zo'n hellingbos staan naast eiken en beuken en acacia's ook wilde kersenbomen. In dit gebied komen veel vogels voor die gebruik maken van bomen om in te schuilen en te nestelen. Met name **bosuilen** die te vinden zijn in boomholtes van oude of stervende bomen. Holenduiven gebruiken holtes die in bomen ontstaan door het uitbreken van takken. De **grote bonte specht** hakt zelf gaten in de boom om in te nestelen. Deze zwart-witte vogel is vooral in het voorjaar actief om zijn territorium af te bakenen. Verlaten spechtengaten worden veel gebruikt door de **boomklever**. Zij zijn zelf te zwak om een hol uit te beitelen. Is het gat te groot dat metselt de boomklever het gat kleiner.

De **steenuil** (foto hieronder) vind je veel in dit gebied. Deze kleine uilensoort (nauwelijks groter dan een merel) is van oudsher een bekende verschijning in vooral kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. Vanaf paaltjes of een andere verhoging zoekt deze vogel naar voedsel, voornamelijk veldmuizen.

In het volgende Steenuiltje komt deel 2 van dit Ommetje Wanenberg.

Kees Blankers

Slootjesdag

Zondag 12 juni eindelijk weer een gewone 'Slootjesdag' zonder Coronabeperkingen. Het weer zat gelukkig mee. Een lekker zonnetje en een ideale temperatuur.

De kinderen hadden daar al rekening mee gehouden. Lekker zwempak aan en de watersandalen.

Gewapend met netjes, potjes, emmertjes en bakjes verdeelden de deelnemers zich langs de Geleenbeek. Ieder op zoek naar een ideaal plekje waar gemakkelijk te vissen was.

De stoere jongens gingen zonder angst tot midden in de beek. Maar ook voor de kinderen zonder zwembroek waren er plekjes aan de kant waar vanaf de oever iets te vangen was.

De vangst was voor velen een verrassing. Kleine en grotere visjes werden gevangen. Stekelbaarsjes waren de meest gevonden visjes. Veel vlokreeftjes en enkele waterpissebedden zaten in de netjes. Ook verschillende soorten ruggenzwimmers waren er bij. Tot ieders verrassing draaiden ze zich op de buik en toen ze opgedroogd waren gingen er zelfs enkele vliegen. Even moest uitgelegd worden dat die ruggenzwimmers een wantsensoort zijn en dus gewoon vleugels hebben. Het hele kleine spul ging onder het vergrootglas.

Het was even schrikken toen een bloedzuiger enkele

keren werd vergroot. Dat beest werd van een platte worm ineens een minimonster. Ook de nimf van een waterjuffer had ineens grote ogen en heel speciale onderdelen aan lijf, poten en staart.

Er was genoeg leuks te zien voor jong en oud. Ook de wandelaars, die toevallig voorbij kwamen, waren verrast over al dat leven in de beek. Er waren dan ook veel levendige gesprekken tussen de (toevallige) bezoekers en de IVN-mensen.

Een twaalfstal kinderen en een tiental ouders hadden een geweldige middag. Daarbij kwamen een boel wandelaars (zelfs uit België) die kwamen kijken en de nodige vragen stelden.

Als er iets meer publiciteit was geweest hadden waarschijnlijk nog heel wat meer kinderen en volwassenen kunnen meegenieten.

Spinnen: gevaarlijk of niet?

Ze zien er anders uit dan de meeste andere dieren. De lezing gaat over de spinnen in onze omgeving. Ter geruststelling vooraf: soorten uit andere werelddelen, vooral uit de tropen, kunnen gevaarlijk zijn. In onze omgeving zijn alleen ongevaarlijke soorten.

De lezing over de spinnen gaat diep in op de levenswijze van deze tak van de geleedpotigen.

Veel mensen vinden spinnen maar wat akelig. Mooie opnames van grote ogen en harige poten worden vaak gebruikt om in griezelverhalen dit gevoel te versterken.

Jammer, want spinnen zijn zeer nuttig. Ze ruimen heel wat (voor ons schadelijke) insecten op.

Bovendien zijn de meeste spinnen zo klein, dat we ze niet opmerken.

Ook zijn niet alle spinnen behaard en lelijk. Er zijn prachtige exemplaren met mooie kleuren en fantasievolle tekeningen.

Veel mensen weten weinig over de leefwijze en het gedrag van de spinnen. Onbekend maakt ook onbemind.

De rijkdom aan variatie in soorten en gedragingen maakt de lezing aan de hand van verhelderende foto's verrassend. De foto's zijn van de spreker zelf en hier in de regio opgenomen.

Lezing: Fabels en feiten over spinnen

Waar: Scouting gebouw Geldakkerstraat 2, Munstergeleen

Wanneer: Dinsdag 13 oktober 2022, 20.30 uur

Presentator: Lex Vlieks

Rabobank Club Support

Beste leden en sympathisanten,

Ook dit jaar kunt u via de Rabobank Club Support uw stem uitbrengen op onze vereniging zodat u ons steunt. Deze actie loopt van 05 t/m 27 september 2022.

Het bezoekersaantal naar de heemtuin is de laatste 2 jaren sterk verminderd. Dit is te wijten aan de coronapandemie en aan het afsluiten van de buurtschap Windraak voor het doorgaand verkeer. De parkeerplaats Windraak is/was niet meer te bereiken voor de bezoekers van de heemtuin. Alle wandelroutes/beschrijvingen, die uitgegeven zijn door de gemeente Sittard en het VVV lopen via de Provincialeweg door Windraak naar deze parkeerplaats.

In 1972 is deze parkeerplaats door het toenmalige Streekgewest Westelijke Mijnstreek aangelegd, zodat het recreatiegebied Hondskerk/Wanenberg, waarvan de heemtuin Munstergeleen een belangrijk onderdeel is, goed te bereiken was.

Heeft u een rekening bij de Rabobank en bent u lid, dan kunt u uw stem(men) uitbrengen naar onze vereniging, zodat u ons steunt. Bent u nog geen lid van de Rabobank informeer dan hoe u lid kunt worden. Na een jaar lid te zijn kunt u in 2023 uw stem uitbrengen.

De medewerkers van de Heemtuin bedanken u alvast.
Hub Mulders

Insectenexcursie op de Schwienswei

De omstandigheden waren op 8 juli gunstig. Lekkere temperatuur voor mens en dier. Zo'n 22 graden en een zonnetje dat zich royaal liet zien.

Rond twee uur vertrokken we. Vijf volwassenen en drie kinderen. Al na een paar meter was iedereen druk aan het zoeken naar de kleine beestjes. Daar waar nodig gaf Lex tips en vertelde over de eigenschappen van de ongewervelden en hun aandeel in de dierenwereld. Ook beantwoorde hij de vragen voor zover zijn kennis toereikend was.

Variatie

Omdat er een redelijke variatie in planten was, waren er de nodige insecten en andere geleedpotigen te zien. Jammer genoeg was er een wesp die, met een venijnige steek één van de kinderen stak, verder meegaan verpeste. Helaas is dat ook natuur. De rest van het gezelschap kwam vol aan zijn trekken tijdens het vervolg van de excursie. Er werd veel gefotografeerd en onderling gewezen op mooie beestjes.

Veel diertjes waren de foto's te snel af. Maar de nodige insecten en andere bijzonderheden werden vastgelegd door de camera.

Hier wat we zoal zagen (de lijst is verre van volledig):

Vlinders: gehakkelde aurelia, landkaartje (zomervariant), dagpauwoog, hooibeestje, koevinkje, zandoogje, citroenvlinder, groot koolwitje, klein geaderd witje. Ook werden twee nachtvlinders opgeschrikt, die snel dekking zochten in het groen.

Juffers: variabele waterjuffer, lantaarntje, weidebeekjuffer (blauw – man, groen – vrouw).

Libellen: Kempense heidelibel.

Kevers: zwartpoot soldaatje, rood soldaatje, diverse soorten lieveheersbeestjes, groene muntgoudhaan.

Sprinkhanen: grote groene sabelsprinkhaan, zoemer-tje.

Cicaden: eupteryx aurata (heeft geen Nederlandse naam).

Wantsen: grote groene schildwants, brandnetelwants.

Wespen: diverse soorten sluipwespen, bladwespen en (helaas tijdens deze excursie) 'limonade' wespen.

Bijen: akkerhommel, honingbij, diverse soorten solitaire bijen.

Vliegen: heel veel verschillende niet herkenbare soorten (vaak te klein om te herkennen), groene vleesvlieg, schorpioenvlieg, daas.

Hooiwagens: diverse soorten van deze spinachtigen, waarvan één de naam mitopus morio draagt.

Spinnen: zomer baldakijnspeen, kruisspeen, zomerwielwebsteen, gewone kameleonspeen, labirintsteen, gewone tandkaak, gewone komkommerspeen.

Al met al een zeer geslaagde excursie.

Lex Vlieks

Verrassing in de Heemtuin

Sinds het voorjaar werk ik, op maandagmorgen, met veel plezier als vrijwilliger in de prachtige Heemtuin Munstergeleen. Wij zijn met 10-12 mensen en dat is niet alleen gezellig maar ook heel leerzaam. Er wordt over planten, bomen, vogels, bijen enz. verteld, vooral tijdens de koffiepauze.

Vandaag ontdekte ik, tijdens het wieden van het onkruid, een reusachtige kever die een vliegend hert bleek te zijn. Voor mij was het de eerste keer en ik stond versteld van zijn reusachtige kaken, die lijken inderdaad op het gewei van een hert. Vandaar de naam vliegend hert.

Ger Gabriel

Middagwandeling door Munstergeleen

Op zondag 29 mei vond er een middagwandeling plaats in Munstergeleen.

Aan de hand van oude foto's uit de jaren 1930 wilde ik het verschil laten zien hoe de situatie vroeger en nu is in Munstergeleen.

We begonnen met de kerk die in 1925 werd ingezegend maar midden in het veld lag. Pastoor Bernagau had toen al een vooruitziende blik: de kerk zou ooit in het centrum van Munstergeleen komen te liggen. We wandelden richting Limbrichterstraat, Overstraat, Houbeneindstraat en Groenstraat (vroeger Kladderstraat). De Beekstraat heette voor 1934 Doodenlager, dat verwijst naar de kerk en het kerkhof. Bij de Chorushoeve aangekomen vertelde ik dat het oude kerkje en de begraafplaats vroeger in de Absbroekstraat lag. Vervolgens kwamen we bij het oude gemeentehuis aan met zijn mooie glas-in-lood ramen. Via de Peterstraat (hier lagen vroeger enkele cafés naast elkaar!!) liepen we naar de Haagstraat. Hier was de werkplaats van de hoefsmid Pelzers. Via de Kleine Kommel kwamen we in de P.C. Houbenstraat aan. Daar lag de oliemolen en houtzagerij van de familie Houben. Dat was het ouderlijk huis van pater Karel die in 1988 zalig en in 2007 heilig is verklaard. Mevrouw Mia Dormans die mee wandelde vertelde over de wonderbaarlijke genezing van haar man Dolf. Daarna liepen we via de Europastraat terug naar de kerk.

Tien personen namen deel aan de wandeling. Zij waren zeer enthousiast en verrast over de geschiedenis van Munstergeleen.

Harrij Gijsen

Aangenaam verrast

In het voor- en najaar wandelen we regelmatig in de Eifel. Tijdens een wandeling eind juni vorig jaar, liepen we het Prether Bachtal Eisvogelpfad. Het was in de omgeving van Hellenthal in de ochtend regen en een mooie opklaring na 12.00 uur.

Keurige viervoeter

Zoals gebruikelijk liep onze viervoeter (die niet op wild jaagt) voorop. We hebben hem, vanaf dat hij bij ons is, geleerd om tijdens wandelingen nergens naar te happen of in zijn bek te nemen dan enkel takken. Het was mooi toen hij bleef staan en naar mij keek met een blik van, "Is dit niks voor een foto?". En daar had hij gelijk in. Midden op het pad in een warme zonnestraal zat een vlinder, de vraag was welke.

Hij zat daar met gesloten vleugels dus eerst maar een paar foto's van de onderzijde vleugels genomen. En toen was het wachten tot hij de vleugels wilde openslaan. Na de nodige missers en zo'n 30 minuten verder eindelijk een redelijke foto kunnen nemen. Toen we aanstalten maakte om weer door te lopen vloog hij op een struik. Terug in ons vakantieverblijf gelijk nazoeken welke vlinder het was.

Grote weerschijnvlinder

Het bleek een Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*) te zijn. De Grote weerschijnvlinder is in Nederland erg zeldzaam in 2017 waren er geen meldingen. In de Eifel komt hij voor tussen juni en augustus, maar ook daar niet in grote aantallen. De Grote weerschijnvlinder bezoekt zelden bloemen, maar zit vaak op de grond waar hij mineralen opneemt. Hij is te lokken met de geur van stinkende zachte kaassoorten. Hij komt voor in loof en gemengde bossen.

Zijn waardplant is de Boswilg en de Grauwe wilg. Eitjes worden afgezet op wilgen op warme, beschutte standplaatsen met een hoge luchtvochtigheid. De rups van de grote weerschijnvlinder is meestal groen. Hij is zeer fijn geelwit gespikkeld met een aantal schuine, gele strepen op de zijkant. De overwinterende rups is ca 1 cm lang.

Pie Cilissen

Basisschool Munstergeleen in de Heemtuin

'Ik ben op 10 mei met de hele klas van Basisschool Munstergeleen naar de Heemtuin geweest. We hebben er allemaal leuke dingen gezien en geleerd. We waren met groep 7. We werden er in 5 groepjes verdeeld. Het eerste groepje ging over de vijver waar je waterlelies kon zien en daar was een brug. Aan de ene kant waren er stenen onder het water en aan de andere zat er zand onder, eigenlijk zaten er ook kikkers, maar die konden wij niet zien.

In groep 2 zagen we het aquarium, daar zaten allemaal kleine beestjes in zoals: kikkervisjes, waterslakken, een salamander en nog veel meer. In groep 3 gingen we naar de plantentuin. Dat vond ik het leukste want je mocht er planten proeven [ze waren eetbaar] zoals: munt, bieslook, rabarber en nog een paar. Sommige smaakten lekker en sommige ook minder lekker. Toen gingen we naar groep 4 waar iemand vertelde hoe vogels elkaar versieren. Sommige deden dat met een soort dansje, andere met geluiden en sommige met veren net zoals een pauw. En als laatst gingen we naar groep 5. Hier ging het over bijen. We leerden dat een werkster [vrouwetje] wel kan steken en dat een mannetje niet kan steken. Oh ja, toen we bij de plantentuin waren zagen we ook kleine eendjes langs lopen, super schattig!!

Het was er echt super leuk! Echt een aanrader. Dus misschien kun jij er ook een keer naartoe!!'

Mila de Ruijter

Elly Hermans, groente en fruit op de Sittardse weekmarkt

Werkgroepen afdeling MunstergeleenSittard

De werkgroepen binnen onze afdeling

Om u een inzicht te geven volgt een beknopte beschrijving van de verschillende werkgroepen en hun activiteiten/bezigheden bij het IVN MunsterGeleenSittard.

Heemtuin:

In de heemtuin zijn 25 biotopen met +/- 600 verschillende plantensoorten op een oppervlakte van 4.500 m². U vindt er een boerengaard, enkele vijvers, vogelobservatiewand, bijenhal en kweekkast. In het midden van de tuin is het heemtuinhuis dat dienst doet als instructieruimte en als onderkomen voor de werkende leden.

De werkende leden van de heemtuin onderhouden de tuin en brengen van tijd tot tijd vernieuwingen aan.

Gastvrouwen/-heren stellen de heemtuin open voor publiek op de zondagen vanaf medio maart tot eind september.

Beheerders: Hub Mulders, 2de beheerder Piet Huits, 3De beheerder Wim Boers.

Vogels:

Er zijn 2 groepen: vogelspotters die ook de ontwikkelingen van de fauna volgen. De andere groep plaatst voerdertafels, valken- en uilenkasten in de regio en inventariseert deze kasten.

Contactpersoon: Leone Könings- Mentjens.

Wandelingen en excursies:

De natuurgidsen organiseren wandelingen in de omgeving met diverse thema's. Ook houden ze spreekbeurten en geven lezingen voor volwassenen/-kinderen.

Ons jaarprogramma wordt samengesteld door onze gidsen. In samenspraak met onze zusterafdelingen worden deze activiteiten gepubliceerd in de regio.

Contactpersoon: Ilona Schmeets.

Schoolwerkgroep:

De schoolwerkgroep organiseert zowel binnen als buiten de heemtuin excursies, lezingen en themadagen voor scholieren van het lager- en middelbaaronderwijs.

Contactpersonen: Ilona Schmeets, Toos van de Vring en Fred Penners.

Monumentale bomen:

Het inventariseren van monumentale bomen binnen de gemeente Sittard-Geleen.

Contactpersonen: Gerrit Haak, Jean Engels en Hub Mulders.

Ruimtelijke ordening en ontwikkeling:

Deze werkgroep houdt zich bezig met de ontwikkelingen t.a.v. de bestemmingsplannen.

Contactpersonen: Ilona Schmeets en Fred Vroomen.

Amfibieën, reptielen en ongewervelde dieren:

Zij houden zich vooral bezig met de ontwikkelingen

t.a.v. de biodiversiteit en het verzorgen van lezingen en excursies.

Contactpersonen: Lex Vlieks en Pie Cillissen.

Wandel- en fietsnet:

Het onderhouden van contacten met Visa Limburg (voormalig VVV) en de Gemeente Sittard -Geleen over de uitgezette wandel- en fietsroutes.

Contactpersonen: Josette Janssen-Corbeij, Kees Blankers en Jan Weerts.

Bijen:

Het beheren van de bijenvolkeren in de heemtuin en verzorgen van excursies.

Contactpersoon: Jo Douven.

Communicatie en public relations.

Het Steenuiltje:

Het contactblad verschijnt 4 keer per jaar en onderhoudt een band tussen het bestuur, werkende leden en donateurs.

Contactpersonen: eindredactie en samensteller Paul van Hulsen. Redactieleden Fred Vroomen, Leonne Könings en Pie Cilissen. Voortgang bewaking Hub Mulders.

Distributie en contactpersoon van het Steenuiltje:

Contactpersoon: Els Rongen.

Site van IVN MunsterGeleenSittard:

Informatie plaatsen op site vanuit de werkgroep communicatie, public relations en het bestuur. Beheerster: Christina Claessen-Wolfs. Ondersteuning Fred Vroomen.

Facebook en Twitter:

Informatie verstrekken van alledaagse activiteiten. Beheerders: Fred Penners, Pie Cilissen en Vincent Mulders. Ondersteuning Fred Vroomen.

Vertrouwenspersoon:

Leone Könings – Mentjens

Wijkplatform:

Fred Penners

Adressen

Het Bestuur/ PR groep

Voorzitter: Hub Mulders, h.mulders7@kpnplanet.nl
tel 0464514399 of 0647010132

Secretaris: Maarten Hinskens, ma.hinskens@gmail.com

Penningmeester: Josette Janssen-Corbeij, mjclg.janssen@gmail.com

2de Penningmeester: Fred Vroomen, fredvroomen@gmail.com

Vogelwerkgroep/Vertrouwenspersoon: Leonne Könings, leonne@kings.nl

Natuurgidsen/Jeugd: Ilona Schmeets, i.schmeets@me.com

Beheerster Site IVN MunsterGeleenSittard: Christina Claessen-Wolfs, chrwolfs@gmail.com

Eindredactie en samensteller Steenuiltje: Paul van Hulsen, pvanhulsen@home.nl

Facebook 1: Fred Penners, Gc.penners@gmail.com, Vincent Mulders

Facebook 2: Fred Vroomen, fredvroomen@gmail.com

Geelgors

De Geelgors is een van de meest voorkomende en mooi gekleurde uit de gorzen familie in Europa. In de winter foerageren zij met andere zaadeters op voedselrijke plekken zoals de graanakkers voor de hamster.

Standvogel

De Nederlandse broedvogels blijven grotendeels in eigen land. Het leefgebied van de Geelgors zijn bossen, agrarisch gebied methoutwallen singels en akkerranden. In het voorjaar zingt het mannetje het alom bekende deuntje dat doet denken aan de 5de symfonie van Beethoven "dzi-dzi-dzi-dzee".

Het mannetje is te herkennen aan zijn gele kop en borst en een roodbruine stuit. Het vrouwtje heeft minder geel op haar kop en borst en is in zijn geheel valier van kleur.

De Geelgors leeft hoofdzakelijk van zaden maar in de broedtijd ook van wormen en insecten, wat een perfecte eiwitbron is voor de jongen. Nestelen doen ze zowel op de grond als in struiken, zelfs twee tot drie broedsels per jaar.

De geelgors zingt weer

Door de ruilverkavelingen ontstaan grotere en vlakere kavels. Zo verdwenen sloten, greppels en houtwallen, waardoor de Geelgors op de rode lijst is komen te staan.

Maar ondertussen gaat het goed met de populatie en in het voorjaar hoor je weer het alom bekend deuntje "dzi-dzi-dzi-dzee" en met een beetje geluk kun je dan deze prachtige vogel bewonderen.

Vogelwerkgroep Sittard

Voor de aankoop van de topmerken Gazelle, Rih en Bikkel kunnen wij u een goed advies geven volgens onze slogan: advies, kwaliteit en service, daar heeft u wat aan! Pascal Hensels, Overstraat 16, 6151 CN Munstergeleen.

Activiteiten najaar IVN Munstergeleen Sittard

Zondag 18 september: ommetjeswandeling langs de appel- en perenbomen in het Geleenbeekdal. Vertrek vanaf de boomgaard aan de Lindjesweg te Munstergeleen om 10.00 uur. Gids Kees Blankers. Tel: 0654643992.

Zondag 25 september: bodemdiertjesdag in- en om de heemtuin van 10.00 tot 12.00 uur. Gids Lex Vlieks. Tel: 0464511554.

Zondag 2 oktober: wandeling door het Aambos en het Maankwartier te Heerlen. Bijeenkomst om 10.00 uur voor scouting Berix te Heerlen. (Bij Aambos). Vertrek vanaf de Gaard te Born om 09.15 uur en in Munstergeleen om 09.15 uur vanaf de kerk. Gids Gerrit Haak. Tel: 0640311111.

Zondag 9 oktober: wandeling in de omgeving Daniken te Geleen. Bijeenkomst om 10.00 uur op de parkeerplaats van manege Ten Eysden. Gids Hub Mulders. Tel: 0647010132.

Donderdag 13 oktober: lezing over spinnen door Lex Vlieks om 20.30 uur in het jeugdhuis te Munstergeleen.

Zaterdag 29 oktober: Nacht van de Nacht-wandeling. Bijeenkomst parkeerplaats naast het sportveld in de Burg. Smeetsstraat te Munstergeleen om 19.30 uur. Gids Lex Vlieks. Tel: 0464511554.

Vrijdag 4 november: stiltewandeling omgeving Windraak. Bijeenkomst vanaf de parkeerplaats Windraak om 19.30 uur.

Info Ben Bongers. Tel: 0648229041.

Dierenshop, Voorstad 5, 6131 CP Sittard

De winkel waar u alles kunt vinden voor uw huisdier. (hond, kat, vogel, knaagdier, vis en reptiel).

Ook voor vers vlees-voeding kunt u bij ons terecht: carnibest, naturis, farmfood, smulder en energique.

Levering gratis aan huis in straal van 20 km.

Twee-in-een. Hierboven Acacia en Boslathyrus, rechts Blaassilene en Wilde Marjolein, beneden Grote Kaardebol en Jacobskruiskruid.
Locatie: Wanenberg, foto's Paul van Hulsen

